

Галина Юріївна Ніколаї
Бянь Наньнань

Антропологічні засади підготовки викладачів мистецького профілю

УДК 371:378.013:7
DOI <https://doi.org/10.24195/artstudies.2023-2.14>

Галина Юріївна Ніколаї
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри музичного
мистецтва і хореографії
ДЗ «Південноукраїнський
національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
ORCID: 0000-0001-6751-1209

Бянь Наньнань
здобувач третього (освітньо-наукового)
рівня вищої освіти
ДЗ «Південноукраїнський
національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
ORCID: 0009-0009-3898-8134

У статті визначено антропологічні засади підготовки майбутніх викладачів мистецького профілю. Антропологію потрактовано як розгалужену систему дисциплін (культурна, педагогічна, психологічна, музична антропологія), виявлено її зв'язки з етнологією. З огляду на сучасні тенденції розвитку вітчизняної мистецької педагогіки вищої школи обґрунтовано нову антропологічну дисципліну – мистецьку антропологію. Висвітлено музично-антропологічні контексти вокально-виконавської саморегуляції. Методологія дослідження вибудована з огляду на принцип історизму, антропологічний, культурологічний, феноменологічний і компаративний підходи. Серед використаних наукових методів переважають аналітичні, зокрема структурний і функціональний. Показано, що в теоретичній складовій вищої мистецької освіти особливої ваги набувають аксіологічні й естетичні аспекти антропології. Висвітлено ідеї вітчизняної християнської антропології. У ході презентації антропологічних засад підготовки викладачів мистецького профілю задіяно концепцію трьох світів К. Поппера та структуру естетичного переживання, запропоновану Романом Інгарденом. Вказано на невідворотність сучасних глобалізаційних трансформацій, які змінюють антропологічні контексти, коли національні культури перестають бути самодостатніми і не можуть існувати у взаємній ізоляції з огляду на зростаючу мобільність і рухливість суспільств та розвиток засобів комунікації.

Ключові слова: мистецька антропологія, методологічні засади, підготовка майбутніх викладачів мистецького профілю, вокально-виконавська саморегуляція.

Постановка проблеми та огляд літератури.

Антропологічні засади підготовки майбутніх викладачів мистецького профілю викристалізувалися у процесі становлення і розвитку антропології та її окремих галузей. Сьогодні вона становить розгалужену систему дисциплін, серед яких культурна антропологія, педагогічна антропологія, психологічна антропологія, музична антропологія тощо. Останню часто трактують у контексті зв'язків з етнологією і музикологією, а особливо – із фольклористикою. Наголосимо, що використання антропологічного підходу дозволяє трактувати музику як універсальну, видоспецифічну людську систему символічної комунікації.

Сьогодні у пошуковому полі української науки починає активно розвиватись нова дисципліна – мистецька антропологія, яка тісно пов'язана з іншими гілками антропології. Оскільки всі вони формують методологічні засади дослідження підготовки майбутніх викладачів мистецьких дисциплін, вважаємо, що детальний розгляд розгалуженої системи антропології й формулювання відповідних засадничих положень саме на часі.

Витоки антропології слід пошукувати у спадщині старожитніх філософів Демокрита й Тита Лукреція Кара, які запропонували перші концепції антропосоціогенезу, та Гіппократа з його ідеєю щодо прямого впливу природно-географічних факторів на політичні й соціально-психологічні явища. Доба великих географічних відкриттів породжує концепцію «щасливого дикуна» в антропологічних

ескізах Дені Дідро, Мішеля де Монтеня, Жана-Жака Руссо.

Поширення принципу історизму у науковій сфері та значний масив етнографічних досліджень у XIX столітті визначає одну з основних течій культурної антропології в річищі етнології, а функціональний підхід, що був застосований на початку минулого століття Броніславом Малиновським та Альфредом Радкліфф-Брауном, дозволив трактувати культуру як системи нормативних, ціннісних, ритуальних і звичаєвих функцій.

Антропологічно-філософські погляди видатних українських мислителів Г. Сковороди, М. Костомарова, Т. Шевченка, П. Юркевича, Д. Чижевського, О. Кульчицького та ін. методологічно спрямовували українських освітян у річище християнського персоналізму. Представники філософії освіти І. Зязюн та А. Шолтисек визначають антропологічні засади сучасної педагогіки, зокрема мистецької.

У річищі здатності людини управляти своєю психікою (особливо в умовах концертного виступу) саморегуляцію, як специфічну активність, що має на меті оптимізацію власних станів, досліджують А. Бандура, Г. Грибенюк, П. Жане В. Зарицька, Дж. Гросс та інші.

Мета статті полягає у визначенні антропологічних засад дослідження проблем підготовки майбутніх викладачів мистецького профілю, що конкретизовано в завданнях стосовно обґрунтування предмету мистецької антропології та висвітлення музично-антропологічних контекстів вокально-виконавської саморегуляції.

Методологія дослідження вибудована з огляду на принцип історизму, антропологічний, культурологічний, феноменологічний і компаративний підходи задля висвітлення генези розгалуженої системи антропологічних теорій та обґрунтування нової дисципліни – мистецької антропології. Серед використаних наукових методів переважають аналітичні, зокрема структурний, функціональний та порівняльний аналізи, а також методи узагальнення та систематизації наукової думки.

Результати та їх обговорення. За результатами компаративного аналізу стає очевидним термінологічний плюралізм у трактуванні змістового навантаження поняття «антропологія» та його специфікацій в різних країнах. Так, вже півтора століття активно розвивається культурна антропологія, місією якої вважають пояснення всього розмаїття матеріальної та духовної культури в різні історичні епохи й у різних народів світу. Зокрема, у вітчизняних джерелах культурну антропологію переважно трактують як частину етнології стосовно біологічної та фізичної природи людини. У США, де наприкінці XIX століття власне й виникла культурна антропологія, її отожднюють з етнологією, а у Великій Британії частіше використовується поняття «соціальна антропологія».

За результатами систематизації наукової думки можемо стверджувати, що педагогічна антропологія має тісні зв'язки із соціальною антропологією і взагалі носить міждисциплінарний характер. Зокрема, педагогічна антропологія влітає в соціокультурний контекст психологічну теорію, пошукує проявів культурних універсалій певних етнічних спільнот в підсвідомих і надсвідомих структурах психіки, враховує положення філософської антропології, християнського персоналізму, герменевтики, семіотики тощо. Антропологічне розуміння людини як частини природи закладає у свій дидактичний принцип природовідповідності Ян Амос Коменський, а антропологізм Костянтина Ушинського корелюється з гуманістичним принципом організації навчання і виховання відповідно до законів становлення і розвитку особистості (Богущ, 2017). Отже, можемо стверджувати, що педагогічна антропологія включає у свою проблематику людину, її буття, біологічні й культурні програми й механізми розвитку, перцепцію, мотиви поведінки, працю і гру, освітнє середовище тощо.

Антропологічне забарвлення мають ідеї християнського персоналізму. Професор Януш Тарновський, якого в Польщі називають Корчаком у сутані в дисертації *“Problem chrześcijańskiej pedagogiki egzystencjalnej”* виділив такі важливі антропологічні характеристики виховання, як інтра- та інтерактивність, людяність, невизначеність, перманентність і трансгресивність. У подальших дослідженнях науковець розробляє педагогіки діалогу, «педагогіку з людським обличчям, укорінену на християнському ґрунті, яка виражається в автентичному діалозі» (Tarnowski, 1993, 38).

янському ґрунті, яка виражається в автентичному діалозі» (Tarnowski, 1993, 38).

За Тарновським *людяність*, елімінуючи асиметричність інтеракції суб'єктів виховного процесу, повинна стати первинною основою виховання. Людяність полягає у спрямованості на діалог з Іншим і з самим собою. Без здатності до такого діалогу, коли замість відкритості на Іншого домінують впевненість у собі та організаційна спритність, існує можливість розв'язання тільки зовнішніх конфліктів (Tarnowski, 1993, 68).

Наші дослідження засвідчили, що християнсько-педагогічний вимір притаманний спадщині таких видатних українських мислителів, як Г. Сковорода, М. Костомаров, Т. Шевченко та ін. У працях П. Юркевича, Д. Чижевського, О. Кульчицького розроблялася духовно-пізнавальна категорія «сердечності». Григорій Сковорода вважав серце вічною цінністю, що розриває покрови смертності й уводить людину в безодню Божественного Буття (Ніколаї, 2007, 129). «Філософія серця» Памфіла Юркевича яскраво втілює специфіку української ментальності, маніфестуючи сутність людини в її духовному житті, яке має нерациональну форму існування та осягає світ через натхнення та одкровення (там само).

Сьогодні антропологічна проблематика кардинально змінює свої вектори. У новому тисячолітті з позицій культурної антропології наше суспільство здавалося б задовольнило свої довгі очікування – культура і мистецтво нарешті отримали свободу, але, на жаль, свободу негативну, свободу від багатьох зовнішніх і внутрішніх обмежень на межі свавілля, звільнившись не тільки від цензури, але й, коли зникли зовнішні бар'єри для глобальних контактів, від тиску патріотичних та моральних зобов'язань. Євроінтеграційні процеси на пострадянському просторі вивільнили митців не тільки з лабетів соціалістичного реалізму, але й із зони постійної боротьби за національне самоствердження, що позбавило їхні твори універсального суспільного резонансу, а їх самих – громадянської харизми. До початку повномасштабного вторгнення українська культура поступово втрачала німб унікальності, що був народжений її історичною місією та багатовіковими стражданнями під штампом Малоросії.

Входження у світ глобальної культури принесло мистецтву незнані виклики. Приєднання до «глобального села» (Маршал Маклюен) споводувало ґвалтівний наступ масової культура. Звільнення від кайданів авторитетів і канонів призвело до втрати універсальних цінностей і загальної дезорієнтації. З активізацією синергетичного підходу на горизонті замаячив хаос занепаду – справжній чи позірний.

Сьогодні, разом із усвідомленням невідворотності сучасних історичних трансформацій, при-

ходить розуміння того, що національні культури перестали бути самодостатніми і не можуть нині існувати у взаємній ізоляції з огляду на зростаючу мобільність і рухливість суспільств та розвиток засобів комунікації, для яких національні кордони перестають бути перепоною. З другого боку, нині збільшується прірва між поколіннями, які, не відрізняючись хронотопічно, живучі в одному часі і просторі, практично знаходяться в різних світах. Вони мають свій тезаурус і власні символи, різняться когнітивними категоріями та патернами почуттів. Їх моделі спілкування, міфи і бачення майбутнього неспівставні. Це вже не просто різні соціальні групи, середовища або верстви – це фактично різні культури.

Стає очевидним, що культурна антропологія, втрачаючи свій предмет у сфері корінних культур і порушуючи усталені кордони, починає виходити за рамки вивчення національної ідентичності, а саме поняття нації трансформується під впливом економічної та культурної інтеграції на глобальному та європейському рівнях. В означених умовах поява такого нового антропологічного напрямку як мистецька антропологія видається логічним, оскільки мистецтво завжди оперативно віддзеркалювала зміни у реляціях людини і світу. Наголосимо, що в сучасних реаліях мистецтво та його функції підлягають кардинальним трансформаціям, які серйозно впливають і на специфікацію предмета мистецької антропології. Якщо раніше він був зосереджений на етносі, то нині панування мультикультуралізму потребує внесення до нього значних коректив.

Мультикультуралізм сьогодні не зводиться до відмінностей у смаках та розвагах, він сягає самих основ антропологічного бачення і розуміння світу. Принцип культурного релятивізму, згідно з яким пізнати інших можна лише прийнявши їхню точку зору, стосується не тільки племен, які зберегли в диких джунглях первісні традиції, але й тих, кого ми щодня зустрічаємо на вулиці. Мультикультуралізм, навіть якщо він змушує відкривати для себе чужість у рідному суспільстві, є потенційним джерелом культурного багатства і сили, родючим ґрунтом для розвитку творчості.

У культурно-антропологічних вимірах серйозну загрозу людині несе із собою мультимедійний світ масового культурного споживання, котрий виявляється набагато більшим, ніж просто потік наворочених гаджетів і глянцевиx упаковок. Оснащений інструментами економічної та організаційної ефективності, він здобуває все більшу владу над розумом, почуттями і тілом людини. Сьогодні остання стикається з новим антропологічним виміром культури, її новою формою, новим типом переживання світу, що є небезпечним не стільки самим по собі, скільки своєю претензією на винятковість. Світ колективної галюцинації дедалі досконаліше імі-

тує і замінює реальність, намагаючись створити ілюзію окремого, завершеного світу, з якого немає повернення до реальності.

Фантомний Мак-Світ, запрошуючи людину в космос поп-культури, здається, дозволяє їй миттєво компенсувати цивілізаційну відсталість і культурний прогрес. Мак-Світ лікує тубільні комплекси, експлуатуючи слабкості людської природи, замість свободи індивідуального вибору пропонує моделі масового споживання товарів і відчуттів. У цьому світі запланованих сюрпризів знаходять вираження лише ті проблеми, для яких є готові рішення, і лише ті прагнення, які можуть бути задоволені спектром пропонованих послуг. Мак-Світ реалізує всі мрії, бо сам їх створює.

Уважаємо, що культурна і мистецька антропологія (не лише як певна галузь знань, а й як джерело особливого роду уяви та чутливості) надає базову перспективу для розпізнавання ситуації, потреб і потенціалу людини, а також зручний інструмент активного впливу на неї, що дозволяє звертатись до первинного й елементарного в людському досвіді.

На початку нового тисячоліття ідеї культурної антропології безсумнівно вплинули на філософське осмислення загальної кризи системи освіти Іваном Зязюном, який вважав основними її (кризи) причинами дефіцит культури, технократичне перевантаження освіти, трансляцію знань у відчуженій формі без залучення емоційної сфери особистості, перенасиченість предметного змісту знаннями за відсутності смислів (Зязюн, 2006, 33). У річищі антропологічного підходу подолання цієї кризи можливо за умов модернізації освіти, глобальною метою якої стане людина культури, яка здатна з максимальною ефективністю реалізувати свої інтелектуальні та моральні можливості, індивідуальні здібності, людина, якій притаманні потреба і пристрасть до самореалізації (Зязюн, 2006, 34-35). Академік наголошував, що у змісті освіти культура відображається у філософських ідеях, смислах, духовних цінностях і, насамкінець, у творах мистецтва (там само). Отже, стає очевидно методологічна роль мистецької антропології.

Результати аналізу і систематизації значного масиву наукових джерел засвідчили, що в середині минулого століття в річищі антропології починає активно розвиватись її музична гілка. Сильні емоційні асоціації, які викликає музика, роблять її одним з найважливіших критеріїв відчуття унікальності, ідентичності та вищості етносів по відношенню до інших. Зауважимо, що традиційна музична культура певної спільноти ґрунтується на узгодженій, конвенціоналізованій системі музичної поведінки, яка однаковою мірою стосується функцій, виконання і внутрішньої організації музики. Моделі поведінки, сформовані традицією, передаються усно і не піддаються критичному осмис-

ленню. Цікаво, що усний характер трансмісії сприяє стабільності музичної культури.

Антропологічні розвідки засвідчили, що музична поведінка членів етнічної спільноти є спонтанною і безпосередньою, тобто функції радників і реципієнтів музичної комунікації на цьому етапі відсутні, а музична соціалізація, тобто музичне виховання, є формальним. Знаменно, що спонтанна музична творчість індивіда в народній культурі не пригнічується, однак підлягає контролю, що накладається традицією. Музика також не є об'єктом естетичного споглядання і підлягає оцінці насамперед щодо відповідності традиції.

Поступово в наукових розвідках з'являється чітке розмежування між музичною антропологією та фольклорною антропологією. Відмінність між ними стосується предмета дослідження, тобто вивчення музики в народній культурі, яка розглядається як відносно ізольоване та інтегроване ціле. Відповідно до так званої глобальної концепції, сфери культури не розмежовуються, а символічна діяльність, до якої належить в тому разі й творення музики, включається в повсякденну поведінку. У той же час музична культура громадянського суспільства розглядається як внутрішньо цілісна підсистема всієї культурної системи.

В результаті еволюції наукової думки відбулось уточнення предмету музичної антропології. Як наукова дисципліна, вона описує й пояснює еволюційний процес людської музики й музичної культури у зв'язку з біологічною еволюцією і на тлі природного середовища. Музична антропологія містить у собі проблеми походження музики, включаючи: акустичні системи тварин і людиноподібних; еволюцію когнітивних механізмів музичного продукування та сприйняття; дослідження еволюції музичної культури; компаративні дослідження функцій музики та її використання у всіх людських культурах. Вивчаючи людину та її звукове середовище в контексті еволюції музичної культури, музична антропологія сьогодні активно досліджує реалії функціонування музики в масовій культурі. Означене становить серйозну методологічну базу для обґрунтування механізмів саморегуляції людини/індивіда, зокрема у процесі вокально-виконавської діяльності.

У контексті мистецької та музичної антропології особливої ваги набувають аксіологічні й естетичні аспекти, які активно розроблялись у минулому столітті в річищі феноменології. Тому звернемося до розвідок знаного польського філософа Романа Інгардена, талановитого учня й послідовника Едмунда Гусерля, який використав феноменологічний апарат для розв'язання аксіологічних та естетичних проблем, що збагачують антропологічні контексти. Уже у своїй першій монографії «*Das literarische Kunstwerk*» (1931), польське видання якої було здійснено під назвою «*O dziele literackim*»

Badania z pogranicza ontologii, teorii języka i filozofii literatury (Ingarden, 1960) значно пізніше, Р. Інгарден досліджує проблему існування цінностей у творах мистецтва, що стає потім предметом його досліджень у сфері естетики й завершується створенням власної теорії естетичного переживання. У працях філософа «*Przeżycie – dzieło – wartość*» (Ingarden, 1966) та «*Utwór muzyczny i sprawa jego tożsamości*» (Ingarden, 1973), обґрунтовується положення про твір мистецтва, який становить для свідомості інтерсуб'єктивний багаторівневий інтенціональний предмет. І хоча музичні твори реально існують на фундаменті художньої форми, але тільки як можливість доокреслення твору, що реалізується за участі актів естетичної перцепції, переживання та уяви в ході конституювання особистого естетичного предмета. У музичній партитурі фіксується тільки ідея, оскільки в нотному записі твір існує потенційно, а правдивого життя набуває лише у процесі озвучування й перцепції (Ніколаї, 2007, 136-137).

Пояснимо докладніше феномен «доокреслення», під яким Роман Інгарден розуміє індивідуальну побудову структури твору і надання їй певних смислів і емоційного значення. Багатомірність і багатофазовість перцепції музичного твору зумовлює відповідну структуру естетичного переживання. У першій фазі народжується «вступна емоція», з'являється відчуття швидкоплинної приємності, гамується буденний плин життя, никнуть звичайні інтереси й думки (Ingarden, 1957). Перша фаза переживання закінчується підміною практичної орієнтації індивіда на естетичну і переходить у другу фазу, де відбувається наочне схоплення (перцепція) тієї самої якості, яка викликала емоції. Змістом третьої фази стає конституювання, тобто офіційне оформлення естетичного предмета. У наступній фазі переживання напруження, що було викликано динамізмом створення естетичних якостей, поступово спадає і запускається процес контемпляції (споглядання) сприйнятого твору. В означених фазах перцепції індивід, на думку Р. Інгардена, за участі спектру психічних функцій компонує власну структуру мистецького твору, надаючи їй певного емоційного значення, тобто доокреслює її (там само).

На нашу думку, до антропологічного виміру музичного твору можна віднести ідеї Романа Інгардена стосовно квазічасового характеру музичного твору та пізнання його «самого в собі», розрізняючи звукові компоненти (мелодію, гармонію, ритм) і незвукові – квазічасову структуру, рух і форму, що є раціональним упорядкуванням звукової основи, через яку «просвічується безодня ірраціонального» (Ingarden, 1973, 115–116). Філософ маніфестує наявність специфічних для музичних творів емоційних якостей, які особливим чином впаяні у звукову форму. Знаменно, що означені

емоції мають надзвичайну силу впливу на індивіда та є «такими пронизливими, як ні в якому іншому мистецтві» (там само).

Зауважимо, що евристичний потенціал новітніх освітніх теорій базується, крім іншого, на філософсько-антропологічних засадах, які посилюються через конструкти гуманістичної психології А. Маслоу і К. Роджерса, філософії життя В. Дільтея і міжкультурної комунікації Е. Холла. Означене, побільшує значення музики як сфери життєвого самовизначення людини, у тому разі й вокально-виконавської саморегуляції.

У вирішенні проблеми вокально-виконавської саморегуляції не слід легковажити й думкою знаного польського філософа Адольфа Е. Шолтисека про те, що антропологія, відповідаючи на питання, в чому полягає сутність людини, ким вона є, що їй дано від природи і що вона може набути, є однією з п'яти опор, на яких тримається педагогіка (Szołtysek, 1998, 20). Згадаємо і про патерни культурної особистості, яка в умовах інформаційної цивілізації може втратити аксіологічні пріоритети академічного вокального мистецтва.

Наголосимо також, що з огляду на теорію трьох світів К. Поппера, де Світ-1 – світ фізичних явищ та Світ-3 – світ ідей, теорій, аргументів, смислів, логічних відношень, можуть здійснити інтеракцію тільки за посередництвам Світу-2 – світу ментальних та психічних станів свідомості, зокрема, духовного світу людини, світу людської суб'єктивності, тобто світу мислення та емоцій (Popper, 1994), причому найкращим інструментом ірраціонального пізнання взаємовідносин людини і світу як предмету антропології стає музичне мистецтво.

Антропологічний підхід властивий і когнітивній психології, де вирішальним фактором успішної саморегуляції вважається соціальне середовище, коли відповідно до соціальної ситуації і згідно внутрішніх стандартів процеси саморегуляції забезпечують здатність оцінювати і коригувати власну поведінку. За А. Бандурою, феномен саморегуляції розглядається в одному ряду з самоконтролем та самоефективністю і містить самоспостереження, самооцінку й самозвіт (Bandura A. 1991).

На нашу думку, вирішення проблеми саморегуляції має особливе значення, з одного боку, для оптимізації підготовки майбутніх викладачів мистецьких дисциплін, а з другого – для успішної концертно-виконавської, особливо вокальної діяльності. Слідом за П. Жане вважаємо здатність до саморегуляції найважливішим критерієм ступеня розвитку особистості, коли вона керується сталою системою внутрішніх вимог, що була вибудована завдяки процесу опосередковування соціальних норм і цінностей (Бянь Наньнань, 2023).

Отже, дослідження музично-виконавської діяльності як способу буття людини в універсумі культури потребує конструювання певних антропологічних

засад. Вони передбачають врахування цивілізаційних тенденцій розвитку, осмислення людини як об'єкта і суб'єкта вокально-виконавської діяльності, а також змісту і способів трансляції культурних цінностей, зокрема музичних артефактів.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Визначення антропологічних засад дослідження проблем підготовки майбутніх викладачів мистецького профілю спирається на розгалужену систему дисциплін (культурна антропологія, педагогічна антропологія, психологічна антропологія, музична антропологія тощо). Поява нової дисципліни «мистецька антропологія» видається логічною, оскільки мистецтво, зокрема музичне, завжди оперативного відзеркалювало зміни у відношеннях людини і світу.

Невідворотність сучасних глобалізаційних трансформацій змінює антропологічні контексти мистецької освіти у вищій школі, оскільки національні культури перестали бути самодостатніми і не можуть нині існувати у взаємній ізоляції з огляду на зростаючу мобільність і рухливість суспільств та розвиток засобів комунікації. Тому у наших подальших наукових розвідках плануємо продовжити вивчати проблеми мистецької антропології.

ЛІТЕРАТУРА

- Bandura, A. (1991). Self-regulation of motivation through anticipatory and self-reactive mechanisms. *Perspectives on motivation: Nebraska symposium on motivation*, №. 38, Lincoln: University of Nebraska Press, p. 69–164.
- Ingarden, R. (1966) *Przeżycie – dzieło – wartość*. Kraków.
- Ingarden, R. (1973) *Utwór muzyczny i sprawa jego tożsamości*, Kraków.
- Ingarden, R. (1957) *Studia z estetyki*, Tom I, Warszawa
- Ingarden, R. (1960) *O dziele literackim. Badania z pogranicza ontologii, teorii języka i filozofii literatury*. Warszawa.
- Popper, K. (1994). *Knowledge and the Mind-Body Problem: In Defence of Interaction* (ed.), Routledge.
- Szołtysek A. E. (1998) *Filozofia wychowania: ontologia, metafizyka, antropologia, aksjologia*, Toruń: Wydaw. Adam Marszałek
- Tarnowski J. (1993) *Jak wychowywać?* W-wa: ATK
- Богущ А. М. (2017) Становлення і розвиток педагогічної системи К. Д. Ушинського. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. Педагогічні науки*, № 1, 7–12.
- Бянь Наньнань (2023), Феномен саморегуляції у психолого-педагогічному дискурсі, *Регіональні культурні, мистецькі та освітні практики*, Матеріали X Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, Переяслав
- Зяюн І.А. (2006) Естетичні засади розвитку особисті, *Мистецтво у розвитку особистості*, Чернівці: Зелена Буковина, 14–36
- Ніколаї Г.Ю. (2007) *Музично-педагогічна освіта в Польщі: історія та сучасність*, Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.

Anthropological foundations of art teachers training

Halyna Yuriivna Nikolai
DSc in Education, Professor,
Professor of the Department
of Musical Art and Choreography
South Ukrainian National
Pedagogical University
named after K. D. Ushynsky
ORCID: 0000-0001-6751-1209

Bian Nannan
PhD Student
Department of Musical Art
and Choreography
South Ukrainian National
Pedagogical University
named after K. D. Ushynsky
ORCID: 0009-0009-3898-8134

The article reveals anthropological foundations of future art teachers training. Anthropology is defined as an extensive system of disciplines (cultural, pedagogical, psychological, musical anthropology), its connections with ethnology are revealed. Taking into account the current trends in the development of domestic art pedagogy of higher education, a new anthropological discipline – art anthropology – is substantiated. The musical-anthropological contexts of vocal-performing self-regulation are highlighted.

The research methodology is based on the principle of historicism, as well as anthropological, culturological, phenomenological and comparative approaches. Among the used scientific methods, the analytical, in particular structural and functional, prevail. It is shown that axiological and aesthetic aspects of anthropology acquire special importance in the theoretical component of higher art education. The ideas of domestic Christian anthropology are highlighted. In the course of the presentation of the anthropological foundations of art teachers training, K. Popper's concept of three worlds and the structure of aesthetic experience proposed by Roman Ingarden were used. The inevitability of modern globalization transformations, which change anthropological contexts, when national cultures cease to be self-sufficient and cannot exist in mutual isolation in view of the growing mobility of societies and the development of communication means, is pointed out.

Key words: artistic anthropology, methodological foundations, future art teachers training, vocal-performing self-regulation.